

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Ha Isten velünk.

Öreg krónikák őrizték meg emlékeztét egy történetnek, melyet minden magyar ember tanul diák korában.

Mikor már nagyon előregedék Szent István király, egy napon orgyilkos lopozott szobájába. Már fölemelte törét, hogy az agg király nemes szívét átszurja, mikor tekintete az ősz férfiú arcára esett. Nyugalom, fenség, erő és jóság tükröződött arról. Az orgyilkos keze remegni kezdett, ujjai elengedték a tört s az tompa koppanással esett a földre. A király felriadt álmából s az előtte álló emberre erős szóval rákiáltott:

— Ha Isten velünk, ki ellenünk?

A gyilkos egyszerre megtört, térdre roskadt, bevallotta bűnét s kegyelmet nyert.

Ide s tova 900 éve már ennek az eseménynek s ma Szent István nemzetét nézik egyesek annak az előregedett embernek, a kit ki akarnak irtani az élők sorából.

Való igaz, nagy időt éltünk. Ezen évnél többet róttunk a történelemben a Kárpátok és az Adria közt s ha itt anynyi vész ellenére is megállottuk helyünket, akkor azelőtt is lehettünk valami, míg a nagy szármát síkságon és a turáni pusztán robogtak végig a diadalmas ma-

gyar lovasok. Ezeregy néhány év pedig a népek történetében is nagy idő. Láttunk születni és meghalni sokkal hatalmasabb nemzeteket és államokat. Északi határunkon széttörözött a hatszorta nagyobb lengyel királyság, délen szemünk láttára omlott össze a kunok országa, a bizánci császárság. Most látjuk a török birodalom kihamvadó tüzének talán utolsó erősebb felvillanását. Mindenik szemet vetett erre a hazára, mindenik remélte itt megverhetni a lábát — de Isten volt velünk s mi az Istennel és láthattuk elenségeink megaláztatását.

Hanem az idő elhaladt fölöttünk. Hiénák és hollók keltek föl az ég minden tájáról s azt hirdetik, pusztulnia kell ennek a nemzetnek, előregedett, adjon helyet másoknak!

Nem nyílt harcon támadnak ellenünk, mint egykor a mongol vagy a török. A tatár, kán, a török szultán a Kelet becsületese, lovagias népeinek voltak fiai s nyílt csatamezőn győztek, vagy pusztultak. Az új ellenségek féltik a bőrüket; tehát csak orgyilkosokat küldenek ellenünk.

Nem egy; száz és száz felől lopózkodik felénk az orgyilkos sereg.

A külföldön gondoskodnak róla, hogy minden, ránk vonatkozó hazugság kész hívőkre találjon. Előre kiszámított ravasz-

sággal hol itt, hol ott helyeznek el egy-egy rágalmat, amelynek hivatása: a magyarság kisebbitése. Ne legyen barátunk külföldön a komoly veszély óráján, mint volt 1849 után.

Idebent még szervezettebben készülődik az orvtámadók hada. Gyűlöletet terjesztenek a Felvidék és Erdély havasai közt, a Dráva és a Száva mellékén egy aránt. Cszdaságilag bankjaik karmai közé kaparintják, lelkileg hazugságokkal vadítják a békés polgárokat. Lopva, meglapulva nyomulnak egyre előbbre. S hogy a szívünknek irányított dőfés annál bizonyosabban halálos legyen, akadnak magyar segítők is az orgyilkosságban. Vannak magyar nyomtatványok, amelyek egyenesen versenyeznek a magyargyűlöletben legádázabb ellenfeleinkkel. Nemrég egyik fővárosi napilapban örömmel olvastuk, hogy a szerajevói magyar munkások csak megalkuvásból tagjai a nemzetközi szervezetnek, mert ők mindnyájan jó magyarok. Ez az ő saját nyilatkozatuk volt. És ime, pár napra rá megjelenik a nemzetközi világ boldogító magyar nyelvű lapjában egy — igaz, névtelen — válasz állítólag Szerajevóból, a munkások köréből s azt kérdi, hogy »hol hallották ezt a bolondot?«

Jó magyarnak lenni: ezt bolondságnak mondja egy magyar lap. Mi ez, ha

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Rakéták.

A rakéta egészen közönséges valami és mégis bizonyos ismeretekre van szükség az elkészítése módját illetőleg. Szinte bizonyos, hogy mindenki ért hozzájuk, mégis tanácsosnak tartom, hogy némi utbaigazítással szolgáljak.

A rakétát úgy készítik, hogy vesznek egy lyukat és azt körül keretik papumteklivel. Ezen a módon bizonyos kemény cső keletkezik, amit aztán teletömnek rettentően büdös porokkal. Ezek közül az egyik piros lánggal ég, a másik meg kézzel, a harmadik zölddel és így tovább. Persze, az egyik végit már eleve betapasztják, hogy a büdös porok ki ne polyanjanak. Amikor aztán a cső telve van az említett förtelmes vegyítmenyekkel, a másik végén is betapasztják, amiután valami kanócot iktatnak bele.

Ez az általános eljárás, bár akadnak kivételek is. Így például a kaloszpintál, ami egy neme a rakétának. Ez az, amelyik színes izzásban levő gömböket lövöldöz ki magából. Ebbe

tudniillik, amikor már teletömtek a büdös porokkal, néhány babszemot nyomkodnak, amelyek be vannak áztatva holmi pépbe. Ez a pép úgy keletkezik, hogy bizonyos, az előbb említettéknél lényegesen büdösebb porokat feloldanak spirítuszban. A pép rászárad a babszemekre és ezek, amikor izzásba jönnek, pompás piros, kék, zöld, sárga színben törnek elő a rakéta mélyéből.

A kaloszpint készítő-módját abból tudom ilyen pontosan, hogy mi magunk is készítettünk eféle rakétát, nem is egyet, az öcsém-mel együtt Arácson, az egyik nagy vakációban. Ugy intéztük a dolgot, hogy néhány igazi, gyári kaloszpintot, amit az apánk hozott ki nekünk Veszprémből, egyszerűen szétöntöttünk és így rájöttünk a készítő-módjukra.

Jenő bátyánk, aki már akkor is komoly, fontoskodó ember volt, megdicsért bennünket, hogy végre nem a pincék szétöntésével szórakozunk, hanem azzal, hogy vizsgálódunk. Csak arra tett figyelmessé bennünket, hogy fel ne gyujtsuk a házat. Adott is néhány hatost, hogy a büdös porokat beszerezhessük. A rakéták elkészítésének egyébként is volt némi plauzibilitása, mert családi ünnep közeledett, nagy vacsorával egybekötve.

Az előkészületek serényen folytak. Az öcsémnek ugyan leégett a haja a bal füle mögött egy tűzpróba alkalmával, de ettől eltekintve jól mentek a dolgok és a mondott nap estéjén husz kaloszpint állt készen a raktárunkban.

Vacsora előtt, eltekintve a rendes vendégkoszorútól, még átlódtunk, ketten az öcsém-mel Plosszerékhoz, akik a szomszédos nyaralóban nyaraltak és őket is meghívtuk a tűzijátékra. Pista bácsi, aki igen óvatos, nőlen agglégény volt, azt mondta:

— Fiúk ebből baj lesz. Bizonyos, hogy felgyújtjátok a házat. Erre esküdni mernék. Ee azért ájítotték.

Az egész heccnek persze Jenő volt a lelke. Mi ketten minden lehetőt megtettünk. A harisnyánkat letürtük, a kalapunk peremét lehajtottuk, hogy ezáltal a komoly pirotechnikus benyomását tegyük, mert a hölgyeknek imponálni kell, ez a fő. Ezt körülbelül Jenő is tudta, mert amikor a publikum már együtt volt, kiállt az udvar közepére és bizonyos elegáns könnyedséggel azt mondta:

— Hölgyeim és uraim, kezdődik a tűzijáték! Ne méltótassanak félni semmitől, itt vagyok én!

Iskolai idény

Telefon 130.

Telefon 130.

beáltával felhívom szives figyelmét a m. t. vevőközönségnek, **harisnya, esőernyő női és gyermek kalap különlegességi üzletemre**, hol nagy választék áll a vevőközönség rendelkezésére szolid, szabott árak mellett.

Tisztelettel

Ujhelyi Róza

női kalap harisnya és ernyőkülönlegességi üzlete Nagyvárad, Rakóczi-ut. 13.

nem felbujtás a magyar pusztításra, mi ez, ha nem orgyilkosokkal való cimborálás?!

De mindezek dacára nem esünk kétségbe.

Nemcsak kora nagy e nemzetnek, hanem Istenben való bizodalma és hazájához való szeretete is. Istvántól, a szenttől örököltük mind a kettőt. És hazudjanak bár minden idegen nyelven s magyar nyelven is idegen jövevények akármit: érezzük, tudjuk, hogy e kettő volt államunk, életünk, becsületünk alapja egy ezredéven át, ezek lesznek a következőben is.

Az erő nyugodt öntudatával, szánakozva nézünk a leleplezett orgyilkosokra s erős meggyőződéssel valljuk mi is jövönk biztosítékát:

Ha Isten velünk, ki ellenünk?

*

Szent István ünnepe.

Az egész országban méltó kegyelettel ülték meg Szt. István ünnepét.

Budapesten az időjárás nagyon kedvezett a Szent István-napi körmenetnek. Már a kora reggeli órákban a Szent György-térről föl a Nagyboldogasszonyról elnevezett koronázó templomig nem volt a Várban talpalatnyi hely ember nélkül.

A sikló még tíz órákor is szinte ontotta a vidékieket, akik legalább a Szent Jobbnak a Várba való visszavételét akarták látni.

Az ünnepség reggel hat órákor kezdődött, az udvari templomban csöndes misével, amit Kanter Károly apát-plebános végzett. Hét órákor megindult a menet a koronázó templom felé.

A Szent Jobb körül székesfővárosi bizottsági tagok s a bíróságok képviselőiben Bernát

Géza kuriai másodelnök és Csató Ferenc táblai elnök személyében.

Azután fényes ornátusban a papság következett. A Szent Jobb két oldalán az egyetemi és a városi tanács haladt, kissé távolabb Halász Gyula százados vezetésével a koronaőrök ezüstcsattos diszegenrubában.

A körmenetet a hercegprímás képviselője, Kohl Medárd püspök vezette.

Utána Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Zichy Aladár és Josipovich miniszterek jöttek.

A templomban Kohl Medárd püspök tartotta a misét, a szentbeszédet pedig Mária Engelbert dr. kassai tankerületi főigazgató mondta.

A gyönyörű ünnepséget egy kis éretlen tüntetés zavarta meg, mit a Gotterhalte miatt a kuruc ifjak rendeztek.

*

Nagyváradon az ünnepélyes istentisztelet délelőtt 9 órákor volt a l. szert. székesegyházban. A szent misén megjelentek a hivatalok vezetői, a katonai tisztikar, Grünweig Artur altábornagy vezetése alatt. Az ünnepélyes szent misét Sechenyi Jenő apát kanonok tartotta. Az Evagéliumnál dr. Lányi József tinini püspök tartott magas szárnyalású, hazafias szellemtől áthatott remek szent beszédet, amelyben változta Szent István életét, a nemzet jövőjére kihatott bölcs intézkedéseit, amelynek köszönhető, hogy ezer évig annyi baj és balszerencse között fennállását biztosította a magyar nemzetnek. A formailag is remek egyházi szónólatot nagy áhitattal hallgatta a templomot egészen megöltött hívek sokasága.

Próbászka cikke.

Próbászka püspök Szt. István nap alkalmából gyönyörű cikket irt az *Alkotmányba*. Sok súlyos dolog van benne, méltó a megiszivlelésre. A cikk érdemleges része a következő:

De az ötödik kaloszpintnál rémes katasztrófa történt.

Ebben a rakétában ugyanis az egyik babszem, könnyelmű figyelmetlenséggel, úgy találtuk elhelyezni, hogy az közvetlenül a felső fedőlap alá került és így azonnal a rakéta elütése után előpatant és rémesen, orronlőtte Jenőt.

Általános pánik támadt.

Jenő minden ok nélkül körbeszaladgált az udvaron és desperálan mondogatta:

— Végem van! Azt hiszem most meghalok!

Pista bácsi idegesen szorongatta fején a nedves zsebkendőjét és fájdalmasan sziszegte:

— Tudtam, hogy elpusztulunk! Vége mindennek! Édes jó Istenem, csak még most mentésel meg bennünket! Csak addig, amíg a szőlőt eladjuk!

A hölgyek is meg voltak szeppenve. Felugráltak, magasra felrántották a szoknyájukat. Ekkor láttam, hogy az idősebbik Boksa-leánynak olyan vékony a vádlója, mint a pipaszár. A musiké ellenben egészen türethető, sőt némileg kissé zsufa is volt.

Csak az öcsém a dacos emberke, nem vesztette el a fejét. Sőt démoni kedvre gyúlt és diadalmasan kiabálta oda Jenőnek.

Van a magyar népnek sok szép, nemes jellemvonása. Van intellektuális energiája, nem ugyan a tudományokba való elmerülésre s az elvont fogalmak birodalmának kiépítésére, de a józan világnézetre, melybe beleszővődik a keleti lemondás s az a meggyőződés, hogy ki mérte Isten a tudás határait s embertől elföldé felséges titkait; filozófia s a filozófiák termő talaja, a miszticizmus, nem a mi hazánk. Van benne akarati energia, melyet igazságérzet, tisztesség, becsületérzés, türelem, megnyugvás jellemez; de a munkakedv, a fejlődés s a fejlődéssel járó harc az alakulás, letörés és újjáépítés nem volt szenvedelme. Akadályozta a keresztény, kulturális haladás s egészséges, erős népeletnek kifejlését Magyarországon helyzete is, mely Európa védőbástyájává avatta a nép mellét s kezébe kardot nyomott; háborus, harcias ideálok tiszteletére kényszerítve vagy, hogy azok kultuszában meghagyta a magyar népet, mely kultusz mindenütt az erőszak, a kiváltságok s a nemesség előjogainak kifejlésével járt. A harcos mind ur akar lenni; harcolni s győzni s más legyőzni s más fölött uralkodni akar; szenvedély, hogy más nyakára üljön. A magyar népnek ideálja több kevesebb öntudatosággal más is az, hogy ur akar lenni s nem akar dolgozni. Ahol pedig sokan akarunk urak lenni ott természetesen sokanuk szolgáknak kell lenniük; az uralkodó osztályok árnyéka a messze elmaradt, árnyba, sötétségbe s inferioritásba szorított nép.

A bajokban sanyalódunk ma s is e bajokon kell segítenie a keresztény restaurációnak s mindenkinek, ki erős, keresztény, nemzeti életet sürget.

A magyar nép ma is két zónára szakadt: a romlott intelligencia s a gyöngye nép két egymástól messze vetődött zónájára. Ma is a középkori rétegesség jellemzi, mert ma is két osztálya van, az uri osztály s a szolgálai — akarom mondani — a népnek osztálya. Két zónát azért emlegetnek, mert intelligencia és nép ugyancsak távol esnek fölfogásban, műveltségben, életmódban. A népet ugyan vallásosnak mondják, de ez a vallásosság nem öntudat, hanem inkább a türelem, a megadás temperamentuma, az a passzív, tradicionális gondolati s érzelmi restség, melyben kevés az erő s gyér az önálló kiindulás; de azért a vallásosság jól kezelve s buzgó papság lelki pásztor-

— Ugy kell! Miért ütöttél fejbe a multkor, amikor véletlenül leköttem a nadrágodat?!

Ez után a kijelentés után pedig odarohant a még ép rakétához, egyenkint meggyújtotta és odadobálta őket a publikum közé.

A rémület tetőpontra hágott.

A kaloszpintok őrzöngve pukkadoztak; a színes babszemek kalandos iverben röpködtek ide oda. Sőt azt kell hinnem, hogy az egyik babszem a fiatalabbik, a vastaglabu Boksa-leányt valami egészen különös, rejtett helyen érthette, mert a különös kis jószág felugrott, elfehéredett és a következő pillanatban olyan piros lett, mint a paprika. De lehet, hogy csak az ijedség okozta mindezt.

Jenő mikor a döbbenésből fölcsudot, odaugrott az öcsémhez és pontosan háromszor pofonvágtá. A rémület tetőpontra hágott és a publikum széteszlott.

— De Bandi, az öcsém nem feledte a rémes, nyílt sérelmet. Ettől fogva ugyanis, ha fel akartam bosszantani a bátyánkat, csendesesen odaszólt neki:

— Gyenü! Adj egy hatost! Kaloszpintot akarunk csinálni!

Cholnoky László.

Gyászkalapokat

a lelegegánsabb kivitelben kap-

hatók és legrövidebb idő alatt

modell szerint

készülnek

Berger Paula női kalap termében.

Nagyvárad, Bémer-tér.

Molnár cukrász mellett.

zkodása alatt nagy, eleven hatalom lehetne s helylyel-közzel mint ilyen jelentkezik is.

Aki erős, nemzeti, keresztény életet sürget s Szent István hagyományait tiszteli, annak ezt a népet emelnie kell; új rétegesedést kell benne megindítanunk, új alakulást, új csoportosulást; új érdekek iránt új érdeklődést kell keltenünk; új célok iránt új törekvést, új megfeszülést kell megindítanunk. A mai állapotok közt a magyar nép tovább is úgy él, mint ahogy élt eddig: lesz belőle kisgazda, béres, juhász, zsellér, szolga, napszámos mindörökkön örökké. Ezt a rétegesedést csak a munka, az ipar, nevezetesen a nagyipar változtathatja meg, az az ipar, mely új életviszonyokat, új igényeket támaszt, mely a városokban csoportosít embertömegeket s új életcélok iránt ébresztí től az érdeklődést.

De hogy ez az irányzat igazi fejlődést jelentessen s hogy a fejlettebb élet ne sorvassza el a nép életterét, ahhoz erős, keresztény szellem s nevezetesen egészséges erkölcsi érzés kell. Befolyások alá kell helyezni a népet, melyek erősen irányítsák s melyek másrészt nagy bizalmat ébresszenek benne s ennek révén a vezérük hű követésére képesítsék. S ezt megint csak annak a másik, a néptől elszigetelt, de vezetésre született osztálynak közreműködésével s e működésben megnyilatkozó keresztény s nemzeti érzületétől várhatnók egyedül.

S ugyan várhatjuk-e? Az uralmi osztálynak kevés munkaképe s munkakereje van s atmoszférájában elcsenevész minden eszményiség. Vallásossága lapos és erőtlén. Szenvedélye az urhatnomság s a munkakerülés. Nemzedéke hivatalokba menekül a régi csatározási kedve a szóharc terére szorul, hol a fringia helyét a frázis foglalja el. Új jellegek kellenének: mélyebb valóság, komoly erkölcsi fölfogás, küzdelmes s az élet praktikus föladatait megoldani kész, morális erők, munkaképe s munkára képesség, bátorság az élet új viszonyai közt helyet s állást foglalni. Új munkakörök nélkül, nevezetesen nagyipar nélkül, nincs kilátás az uralmi osztály lábraállítására; enélkül nem fog érvényesülni a zsidóság térfoglalásával szemben. A zsidóság a közvetítő kereskedelem alapján lett nagygyű, mondjuk, a magyar nép egyoldalú, agrár munkájának keretében. Míg Magyarország agrár marad s intelligenciája a hivatalokba menekül, addig ez állapotokon senki sem változtathat. Itt megint csak új rétegesedés segíthet, még pedig az, melyet a munka, a nagyipar eszközöl.

De ki fogja az intelligenciában a mélyebb vallásos érzést fölkeltetni, ki fog beléje munkaképet verni? Ki fogja az elernyedt, mulatozásba s naplopásba beletévedt nemzedéket erős morális érzésre nevelni? Erre azt felelem: a katolikusok mélységesen érzik, hogy a magyar nép nagy érdekeit elernyedt s elorvadó nemzedékek győzelemre nem vihetik s azért máris hozzáláttak, hogy hivatottabb pszichológiával s nagyobb ügybuzgalommal neveljék fiaikat s hogy a hitélet öntudatosabb is, no meg erkölcsösebb legyen; de nem mulasztatom el kimondani, sőt főnhangon hirdetem, hogy vér, új, friss, egészséges vér kell a keresztény intelligenciába s hogy ezt az új vért a romlatlanabb morális érzéssel rendelkező alsóbb osztályokból kell átömlesztanunk. Példá rá Németország. A német intelligencia sem szolgáltatná a katolikus közélet lelkes bajnokait, ha a tehetős német népből nem emelkednének föl az intelligencia soraiba folyton új elemek, — ha a nép fiaiból nem kerülőnének föl katolikus ügyvédek, tanárok, bírák, hivatalnokok s nem foglalnának helyet az akadé-

miai képzettségű népvezetőség körében. Hiába, az intelligencia többé-kevésbé mindenütt korhadt s gyöngye s gyermekei is terheltek a szellemtelenségtől, — elkoptatott s elkoptott elemek! Nálunk még inkább! Azért tehát úgy vélem, hogy sokat lendítene állapotainkon, ha a magyar katolikus intelligenciának is fölfrissülne a vére a népből való intelligens férfienemzedék fölnevelése által. Az ideális föladatokat ezek sokkal jobban értenék meg s amellett megtartanák az összeköttetést származási rétegükkel s áthidalni segítenék az uralmi osztály közt.

A hivatalos lap Szent Istvánról.

A *Budapesti Közlöny* az ünnep alkalmából a következőket írta:

Szent István-napját üljük és magyarországnak ma nemzeti ünnepe van.

A Budavárában igyekvő népvándorlás hirdeti az országos kegyeletet, melylyel a nemzet ezt a hazafias ünnepét megszenteli.

A kegyelet a honalapítást követő idők első magyar királyának az emlékét illeti és dicsőítse annak a férfunak, aki Magyarországon először diadalmaskodott a civilizáció teyverével, mint koronás ura a nemzetnek.

Azóta az ő koronája első jelvényévé és eszményi jelképévé vált a magyar királyi hatalomnak. Ehhez fűződik minden magyar királyi jog. Krisztus helytartója ennek a koronának a viselőjét apostoli nimbuszal övezte s erkélyének szent mivoltát történelmi jelentősége csak növelheti.

Szent István koronájának talizmános ereje ránk nézve hagyományos becsű. Összetart minket, magyarokat s nemzeti multunk eszményeihez köt.

Tizedik évszázada telik immár, amióta minden magyar emlékezésünk ennek az erkélynek a fényességétől válik ragyogóbbá. S hogy folyvást egytormán tündöklök a magyar trón fölött: dicső bizonyítéka ez az idők viszontagságától mentes mivoltának.

A magyar nép nemzeti hagyományokhoz hűséges lelkében örökre él legendás történelmünk. Apáról fiúra száll a változatos nagy idők emléke, amely a testvéri köteleket még szorosabbra fűzi minden magyar ember között. A hagyományok, a legendák s a nagy idők csak annál mélyebb nyomot vésnek belénk, mert hogy a létkérdés gyötrelmétől a mi évezredünk során meg nem kímélttünk. Miközben magyarságunkat védve féltgettük: hogyan vált volna szentté előttünk midaz, ami által nemzeti egységhez és erőhöz juthattunk?

Szent István első magyar királyunk emlékének a tiszteletében is így egyesülünk. Aki magyar szívvvel közelednek a nemzeti erkélyekhez: magyarságukban erősödve, egymásra ösmernek. Minél többen vagyunk, annál nagyobb a kegyeletünk meggyőző hatása. Az ország ezen a napon azokkal érez, akik az első magyar király ünnepén s a neki szánt hódolatban előjárnak.

A katolikus nagygyűlés programja.

A folyó hó 29. 30. 31 én Szegeden tartandó katolikus nagygyűlés programja teljesen össze van állítva s már nyilvánosságra is van hozva.

A program áttekintése után mindenki meggyőződhet róla, hogy a nagygyűlés a katolikus élet minden ágazatát felöleli. A nagy-

gyűlést az Országos Katolikus Szövetség rendezzi, amiből az antiklerikális érzelműek már előre megállapították, hogy a katolikus nagygyűlés tulajdonképpen nem egyéb, mint a néppárt nagy haditanácsa. Azok, akik ilyen véleményen voltak, felületesen tekintenek meg mindent és szívesen vannak ezen a véleményen már csak azért is, hogy ez által diszharmoniót idézzenek elő. Hogy pedig nem érnek célt, az nem őrajtuk mulik.

A most tartandó nagygyűlés programja a legfényesebb bizonyítéka annak, hogy a Katolikus Szövetség tapintatosan végzi munkáját s azt óhajta, hogy a nagygyűléstől a párt politikájának a színeze is távol legyen. Ismét hogy néppárti képviselők egyáltalán nem is szerepelnek a programban, hanem függetlenségi és alkotmánypárti képviselők igen.

A program általában véve igen gazdag, annak minden egyes pontja arról tesz tanúságot, hogy a Katolikus Szövetség a keresztény életnek minden ügyével foglalkozik és minden téren dolgozni akar, ahol csak erre szükség mutatkozik.

A nagygyűlés 29 én veszi kezdetét s ezuttal is gróf Zichy János fogja mondani a megnyitó beszédet. A megnyitó ülés után eucharisztikus körmenet lesz, melyet dr. Várossy Gyula kalocsai érsek vezet.

Másnap hétfőn a szakosztályok fognak ülésezni. A szakosztályi üléseken tárgyalás kerül a sajtópártolás, a polgári leányiskolák reformja, a nőnevelés, a népnevelés, a hitvallásos oktatás, a népkönyvtárak. A szociális szakosztályban szintén nagyfontosságú ügyek kerülnek napirendre. Tárgyalás alá kerül: az inasvédelem, az ipari szövetkezetek, a mezőgazdasági ipar, a szövetkezeti tantolyamok, cselédvédelmi teendők a vidéken, a kenyérkeresők társadalmi helyzete.

Igen érdekes és kimagasló része lesz a nagygyűlésnek a II. nyilvános ülés, melyen *Prohászka* Ottokár dr. püspök fog beszélni: a keresztény erkölcsről a modern kulturában. Ugyancsak ezen az ülésen fog beszédet tartani a népjogok helyes védelméről dr. Nagy Emil országgyűlési képviselő, az agrárszocializmusról pedig dr. Mérey Lajos képviselő.

A gyűlés harmadik napján kedden reggel nyolc órakor Magyarország Nagyasszonyának lesz hódolati ünnepe a szeged-rókusi templomban. A templomban a szentbeszédet *Radnay* Farkas püspök fogja mondani. A szent mise után a templomterre vonul a közönség, ahol Magyarország Nagyasszonyának díszes szobrát fogják leleplezni és megszentelni. A szoborszentelést dr. *Csernoch* János püspök végzi.

A III. nyilvános záróülésen fog beszélni dr. *Krüger* Aladár a magyar szent koronáról. Érdekes lesz *Fankó* Ágoston alispán felolvasása a kivándorlás okainak megszüntetéséről.

Ezeket kívül több egyesület dísz és alakuló ülése teszi jelentőssé a nagygyűlést. Ezek közül kiemeljük az *Alkoholelleses* szövettség ülést, melyen *Majláth* Gusztáv erdélyi

Fürdői közönség figyelmébe!

Utazókosarak, bőröndök, kalapköferok, fürdői ajándéktárgyak, üveg- és porcellántárgyak, esernyő- és sétatobok, harisnyák, övek, női kiegészítők, nyakkendők, pénz-, szivar- és dohánytárcák, tajtékpipák, gyermekjátékok állandóan alkalmi vételárért szerezhetők be.

FRISS ÉS TSA

KORONA ÉS FILLÉR BAZÁR

Nagyvárad Rákóczi-ut

Telefon 130.

püspök elnököl. Érdekes lesz a szegedi *Nővédegyesület* alakuló ülése is. Az ülésen dr. *Csernoch János* csanádi püspök tartja a megnyitó beszédet s a záróbeszédet *Prokászka Ottokár* székesfehérvári püspök mondja.

A katolikus nagygyűlés keretében alakul meg Szegeden a *Katolikus Legényegyesület* is.

A nagygyűlésen oly nagy számmal jelentették be részvétüket, hogy az idei nagygyűlés az eddigi nagygyűlések legnépesebbje lesz. Az új szegedi sátor 10.000 ember befogadására épült, de bizonyára kicsiny lesz.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály törjenek.

* **A fürdői vasut és a villamos.** Szt. István napján este a fél tizenegy órás vonattal nagy számú közönség érkezett a Püspök fürdőből a váravelencei állomásra. Az újvárosi oldalon lakók ugyanis hamarabb és olcsóbban hazaérkeznek, ha Velencén szállnak ki és villamossal mennek hazáig. Ezért szabályszerűen egy villamos kocsinak meg kell várnia az utolsó fürdővonatot. Annál kellemetlenebbül voltak meglepetve azok, akik a vonatról leszállva, meghallották, hogy az utolsó kocsi pár perccel előbb elment s több kocsi nem jön ki. Asszonyok apró, ölbeli gyermekkel, öregek kénytelenek voltak gyalog nekivágni az egyórás poros utnak. A villamos vasutársaság annyi előnyt élvez a várostól, hogy a közönség érdekét is szem előtt tarthatná egy kicsit, különösen ha az a saját érdekének is megfelel. Sokkal több kocsit járathatna a társaság, ha a drága és felesleges ellenőrtök a kocsivezetés hasznos munkájára alkalmazná. Nagy városban az ember hetekig nem talál hetekig nem talál villamos vasuti ellenőrt, míg nálunk megessék, hogy ha valaki tíz percig ül a villamoson három arany és ezüstgalléros törzstiszt is előkeresteti vele a jegyét. Kevesebb zaklatás és több udvariasság a személyzet részéről, valamint a különben is gyér menetek pontos megtartása nagyon elkelne a villamosnál.

* **Választás az iskolaszékben.** Nagyvárad város községi iskolaszéke holnap, augusztus 23-án délután 4 órakor választó és rendes gyűlést tart. Ez alkalommal töltik be a közs. polgári fiúiskolánál megüresedett rajztanítói állást. Az állásra három pályázó van: *Kálmán László* oklev. középiskolai rajztanár, *Kelemen Izidor*, az ábrázoló mértanból képesített középiskolai tanár és *Kiss Zoltán* ábrázoló geometriából tanárjelölt. Mivel a polgári fiúiskolához rajztanár szükséges, aki a szabadkézi rajtot is taníthatja, a pályázók közül legtöbb kilátása van a pályázat feltételeknek megfelelőleg egyedül képesített *Kálmán Lászlónak* a megválasztása. Az iskolaszék holnapi ülésének még fontos tárgya lesz az is, hogy a polgári fiúiskolánál a megüresedett igazgatói állással leendő megbízásra a tanári kar valamelyik tagját ajánlja az iskolaszék a kir. tanfelügyelőnek. Továbbá a *Rechtne Bauer Zsófia* 5 hónapi

szabadságidejére helyettes igazgatót kell kijelölnie. Mint halljuk, az elnökség özv. dr. *Szemelyi Kálmán*ét ajánlja az igazgatói teendők ellátására. Mivel pedig a választáshoz a választott tagok kétharmadának jelentése szükséges, az elnökség ezúton is kéri, hogy az isolaszék tagjai az ülésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

* **Ötven éves találkozó.** Szép ünnepség keretében folyt le tegnapelőtt a nagyváradai premontrei rend gimnáziumában 50 évvel ezelőtt érettségizettek találkozója. Reggel 8 órakor a Szent László templomban találkoztak, ahol a régi diákmeséket hallgatták egykoron s a hol most *Novotny S. Alfonz* gym. igazgató tartotta a hálaadó isteni tiszteletet. Jelen voltak *Tóth Dezső* közigazgatási bíró, *Hammer Károly* közig. bíró, *Dobosfy Alajos* nyugalmazott kuriai bíró, *Gábrily Lajos* kanonok, *Ilosvay Pál* kataszteri felügyelő, *Ortway Miklós* kuriai bíró, *Kretz Ambrus* ügyvéd, *Sonnenfeld Zsigmond* ügyvéd, *Tomsek Ferenc* ügyvéd, *Vágásy Imre* ügyvéd.

Az istentisztelet után testületileg vonultak *Baróthy Sándor* ügyvéd, régóta beteg volt iskolatársukhoz, kit melegen üdvözöltek, mély sajnálatukat fejezve ki, hogy részt nem vehet s nem osztozhat az ő örömeikben. Dé után nagyszabású bankett volt a püspök fürdőben, hol a fentiekben s egyesek családján kívüli megjelentek a többek között *Széchenyi Jenő* apát katonok a káptalan nevében, — *Baróthy Pál* királyi ügyész apja képviseletében, — *Novotny S. Alfonz* a premontrei rend nevében, *Vulkán József* az egyik elhalt kartárs özvegye, *Fráter* táblabíró stb. Az ebéd a legjobb hangulatban folyt le az öreg urak igaz, meleg szeretettel idézték vissza a régi boldog diák éveket. Az első pohárköszöntőt *Gábrily* kanonok mondotta összeszinte szavakkal üdvözölve a kartársakat s meleg hálával emlékezett meg szép beszédében a premontrei rendről, kik oly nevelésben és tanításban részesítették, hogy valamennyien ily szép állást foglalhattak el. *Széchenyi Jenő* a káptalan nevében *Novotny S. Alfonz* a premontrei rend nevében beszélt, *Tóth Dezső* az elmaradtok s az elhunytakról emlékezik meg, *Kretz Ambrus* a tanárokról, *Baróthy Pál* apja nevében mondott pohárköszöntőt. Az ebéd után még sokáig beszélgettek el az összejöttök. Majd visszatérve a városba *Lojánéknél* lefotografáltatták magukat az ötven évvel ezelőtt érettségizett társak, kik elérkezé nyúlve vettek búcsút egymástól.

* **A Szent Vincze intézet kápolnájának kifestése.** Nemcsak az intézetnek, hanem a Rét egész katolikuságának különösen emlékeztető, kedves ünnepnapja volt az idei Szent István nap. Mint azt utolsó számunkban előre jeleztük, e nap reggelén 7 órakor avatta fel a belülről restaurált kápolnát *Fetser Antal* főszentelt püspök, káptalani vikárius és intézeti igazgató további használatra. Megragadjuk az alkalmat, hogy ezúttal a kápolna kifestéséről, mely mint azt a múlt alkalommal kiemeltük *Koch* és *Klinge* festők műveiből egyetmást emlídjünk. Az immár márványozott, pilaszteres falak fölött kettős mennyezet borul: először a szentély téglömb, — azután a hajó tükörmennyezeete. A szentély mennyezetét az *oltáriszentség glorifikációja* díszíti: két angyal imádja térdreborultan az angyalok kenyerét a művészi utmutatóban elhelyezett oltáriszentséget. A hajó tükörmennyezeete hajlatait stilizált virágfüzerek fonják körül. Ezek között a szentély előtti két sarokban *Szent Péter* és *Pál* apostolok mellképe látható; a hajó hosszanti hajlataiban a négy erény emblémája, melyek a Mária-gyermekeket megilletik: a rózsza, mint a szeretet az ibolya, mint a szerénység, a lilium, mint a tisztaság, végre a Golgota-virág (*passiflora*) mint az önmegtagadás jelvénye. A kórus feletti haj-

latban *Szent Czeccília* és *Dávid király* mellképei. A hajó tükörmennyezetének hatalmas síkját három nagy kompozíció foglalja el. Középen *Jézus megjelenése boldog Alacoque Margitnak*, életnagysági alakokkal. Ettől a szentély felé kisebb kép látható: a *Szeplőtelen Szűz megjelenik Labouré Katalin irgalmas nővérnek* s megbizta őt a szeplőtelen fogantatás érmének készítésével és terjesztésével. A másik kisebb kép a kórus felé *Szent Vinczét* ábrázolja amint a körülte sereglő nővéreknek rendszabályukat átnyújtotta. Az összes figurális festések tempera-technikával készültek.

* **Halálozások.** A nagyváradai postatávirda igazgatóság tisztikarának gyásza van. Egyik kiváló tagja *Szecs Sándor* m. kir. postatávirda tanácsos, helyettesigazgató, aug. 20-án életének 50 évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma, vasárnap, augusztus 22-én délután 3 órakor lesz a *Sal Ferenc* utcai 6 számu háztól. A posta-távirda igazgatóság személyzete külön gyászjelentésben tudatja a gyászhirot. Özv. *Papp Simonné* szül. *Kosztai* Heiána, élete 79 évében elhalt. Kiterjedt, nagy család gyászolja. Temetése ma, augusztus 22-én délután 5 órakor lesz a *Szacsavay* utcai 58 sz. háztól.

* **A Gotterhalte ellen.** Tegnap reggel, az ünnepi mise alatt nagy tüntetés volt a Mátyás-templom előtt. A templom előtti tömegben helyet foglalt a kuruc-ifjak egy körülbélül busz tagból álló csoportja és amikor a lövések elhangzása után a katonazene a Gotterhaltét játszotta, a tüntető csoport a *Kossuth* nótát kezdte énekelni és arra buzdította az embereket, hogy tüntessen velük az osztrák néphimnusz ellen. Mikor az ünnepi mise befejezése után újra eldördültek az üdvölvések és a katonazenekar másodszor is eljátszotta a Gotterhaltét, az ifjak ki bálni kezdtek:

— Le a hóhérnótával! Abcug osztrákok, bitang gazemberek!

Attól lehetett tartani, hogy a tömeg inzultálja a katonazenészeket, *Beniczky Tamás* a detektivekkel elment a kiabálók csoportjához és tizenegy tüntetőt előállítottak. Az előállítottak között van 1 ügyvédjelölt, 3 joghallgató, 2 miniszteri díjnok, 1 postatiszt, 1 kereskedő, 1 technikus és 1 asztalossegéd.

* **Elütötte a kocsi.** Tegnap reggel 8 óra tájban a Gyár utcán hajtott végig kocsijával *Fónás Zsigmond* kocsis, ki *Friedländer Herman* kalapgyárában van alkalmazva. A Gyár utcából az Erzsébet-utcába akart átmenni a kocsi uton *Pávai Istvánné* sz. *Kardos Klára* koldusnő, aki nagyot hall. Ebből kifolyólag természetesen nem hallotta a háta mögött jövő gyorsan haladó kocsit és így a lovak elütötték. Azonnal kivonultak a mentők, kik özv. *Pápai Istvánnét* könnyebb természetű sérüléseivel beszállították az izraelita kórházba. A rendőrszem a vigyázatlan kocsist előállította a rendőrségen annak megállapítása végett, hogy kit terhel a gondatlanság, megindították a nyomozást.

* **Szalay Stefi zongoraiskolója.** Örömmel értesült a közönség arról, hogy városunkban *Szalay Stefi* k. a. zeneiskolát nyit. Nagyvárad egyike azoknak, a melyekben a zene iránti szeretet magas fokban van kifejlődve. A magyar dal ép úgy, mint a klasszikus zene, operák, operettek ép úgy mint a nagyszabású hangversenyek nálunk mindig hálás közönségre találnak. Minél intenzívebben neveljük a közönséget a zeneértésre és zeneszeretetre, annál szebb jövőnek néz eléje Nagyvárad zenei élete. Ezt a célt kívánja szolgálni *Szalay Stefi* zeneiskolája. A kiváló zenetanár tudása, képzettsége, tehetsége kezesség a felől, hogy tanítvá-

nyai a zeneismeretét legteljesebb mértékben, alaposan fogják elsajátítani. A zenei képzés magasabb fokát jelenti városunkban Szalay Stefi iskolája s ezért a legmelegebben ajánlhatjuk figyelmébe annak a közönségnek, mely a Katholikus Kőr estélyein és matinéin annyszor gyönyörködött a kiváló művész tudásában, tehetségében és képzettségében.

* **A tűz áldozata.** Érsemjén község határában szenzáció hírtelen halál történt tegnapelőtt este. *Urszinyi János* békés-csabai ügyvédnek az érsemjéni határban levő tanyáján már jó idő óta végzik a cséplési munkákat. A munkások már nyugalomra tértek, mikor a felhalmozott asztagok között tűz ütött ki. A lángok rövid idő alatt ellepték az asztagokat. A közelben levők igyekeztek oltani a nagyarányú tüzet, de minden eredmény nélkül. Csakhamar 11 óriási asztag állott lángokban. Bozalmas volt nézni is az óriási tüzet. A lángok torony magasságra csapkodtak fel s lehetlenség volt megközelíteni a pokoli tüzet. Az éjszakában három-négy község határát bevilágította a nagy tűz fénye. Elégett tizenegy asztag termés, a már kicséplelt szalma és az összes felszerelés, s ezek között a cséplőgép s a gőzgép is teljesen elhamvadt. *Migrinyi János* gépész bent volt a községben s éppen vacsoránál ült, mikor megvitték neki a hírt, hogy az összes termés és a cséplőgép is elégett. Amint meghallotta, hogy a cséplőgép is a tűz martaléka lett, hirtelen elsápadt, felállt székeről s végig terült a földön. Mire hozzá futottak s felemelték, már meg volt halva. Szívszínhűdés ölte meg. A cséplőgép ugyanis *Migrinyi* tulajdona volt. A tűz keletkezésének okát nem tudják, de nagyon valószínű, hogy a gőzgépben nem oltották el jól a tüzet, s a hamu alatt eleven parázs maradt, amelyet a szél felélesztett s egy kiröppenő szikra gyújtotta lángra az asztagokat. A kár több mint 10.000 korona.

* **Jóra bizta a gunyáját.** Ismert tény, hogy a katonaságnál az aratás idejére, a mezői munkák elvégzésére hazabocsájtják a szegény katonákat. Most, hogy az aratási munkák befejeződtek, többek között *Takács József* 37. gyalogezredbeli közkatona is bevonult a katonasághoz aratási szabadságáról. Megérkezése után, mielőtt még bevonult volna a kaszárnyába, egy pár csizmát és egy új kalapot 19 korona 40 fillér értékben *Ungur Erzsébet* nevű cselédleány ismerősénél helyezte el megőrzés végett. Egy hét eltelte után meglátogatta *Ungur Erzsébetet* és kérte tőle a megőrzés végett nála hagyott tárgyakat. Ekkor azonban kiderült, hogy az a fent említett tárgyakon tulajdott, a pénzt pedig elköltötte. *Takács* közkatona feljelentésére, *Ungur Erzsébet* ellen a rendőrség sikkasztás vétsége miatt megindította a bűnvádi eljárást.

* **Hirtelen halál.** Tegnap reggel 7 óra után *Damjanich* utca 32 sz. a. az istállóban halva találták *Darvasi Imre* 67 éves koldust, aki a házbellek állítása szerint 3 hónap óta ezen istállóban lakott. Tegnapelőtt is rendes szokása szerint lefeküdt még pedig úgy, hogy többé nem ébredt fel. Rajta semmi különösét nem lehetett észrevenni. Dr. Nemes Áron városi tisztviselő orvos a halál okát úterelmeszedésben állapította meg.

* **Marólugot ivott.** Papp Ilona 17 éves cselédleány, ki Szőlős u. 21. sz. alatt lakott, tegnap délelőtt 10 óra tájban a Velencei körösparton öngyilkossági szándékból marólugot ivott. Tettenek oka eddig ismeretlen. Súlyos sérülésével az izr. kórházban ápolják.

* **Tűz Margittán.** Tegnap délelőtt ugy 10 óra tájban nagy tüzlárma verte fel Margitta község nyugalmas csendjét. Az emberek javarésze a cséplési munkálatokkal van elfoglalva s a faluban végzi dolgát s így a tűz hírére csak-

nem az összes lakosság odatódult *Fried Elek* kereskedő házához, mely akkor már javában égett. Maga a ház tulajdonosa a piacon járt s mire hazatért, alig volt annyi ideje, hogy a lakosság segítségével megmentse a legértékesebb holmiját. A tűzoltóság kivonult s nagy buzgalommal igyekezett elfojtani a dühöngő elemet, mi azonban nagyon nehezen sikerült, mert nagy szél fujt. A ház az összes melléképületekkel, csűrökkel stb. egész földig égett. A kár nagyságát s a tűz okát ez ideig megállapítani nem volt lehetséges. A csendőrség erősen nyomoz, mert nagy a gyanu, hogy bosszúból gyújtották meg a házat.

* **Tanítójelöltek figyelmébe!** A nagyvárad kir. róm. kath. tanítóképző intézet négy évfolyamáról a következő tudnivalókat közli az igazgatóság. Szept. 2-án délelőtt 8—12-ig lesznek a javítóvizsgálatok; délután az I. évfolyamra töltendő zenei hallásának megvizsgálása. A beiratások 3. és 4-én lesznek, 5-én *Veni Sancte*, 6-án pedig megkezdődnek a rendes előadások. Az I. évfolyamra iratkozók a következő okmányokat tartoznak bemutatni: keresztlevelüket, a középiskola IV. osztályáról szóló bizonyítványt, orvosi és újraoltási bizonyítványt. Könyvjegyzéket a beiratás alkalmával kap minden növendék, s az azon jegyzett könyveket tartozik egy héten belül felmutatni az osztályfőnök előtt.

* **Koszt és szállásadók figyelmébe!** Azon koszt és szállásadók, kik tanítójelölteket hajlandók elfogadni, jelentésként szándékukat a tanítóképző igazgatóságánál Csengery-utca 2. szám alatt. Ugy az illető háziakra, mint a jelöltekre nézve kívánatos, hogy a szállásra vagy teljes ellátásra elfogadott külön szobában nyerjen elhelyezést s általában zavartalanul végezhesse teendőit. Az illető koszt és szállásadókkal az iskolai év elején közli az igazgatóság a jelöltek úján nyomtatványban az intézet fegyelmi szabályait tudomásulvétel és miheztartás végett.

* **Kereskedelmünk fejlődése.** Egy modern új vállalat Nagyváradon! Mindenkor örvendetes eseményként fogadjuk, ha városunk egy nagyobb szabású vállalatot gyarapszik. Ipari és kereskedelmi fejlődésünk jelét látjuk ebben. Különösen, ha a vállalat tulajdonosa szakavatott, foglalkozását alaposan értő, gyakorlati érzékkel bíró ember, akit az ipar és kereskedelem terén nem a humberg, hanem a tisztességes törekvés tett erős munkássá. Ilyen véleményel vagyunk *Kertész Dezső* előnyösen ismert kereskedőről, ki egy házagópító vállalatot létesít a Justh-palotában Szacs-vay-utca 17. szám alatt, amely közvetve a kereskedők érdekét szolgálja: egy kolosszális szabadalmazott kávé nagy pörköldét, fűszer-, növény és cukor őrlőket. Ilyen nagyszabású vállalat még alig van az országban. Éppen azért az új vállalat alapítását a nagyvárad kereskedelmi fejlődés egyik jelentős mozzanatának kell tekintenünk. A valóban érdekes és Nagyvárad haladását jelentő új vállalkozást önmagával üdvözöljük és a magunk részéről is ajánljuk a kereskedő urak figyelmébe, mert ezzel abba a helyzetbe jutottak, hogy állandóan kizárólag csak ilyen berendezett gépek által lehet tökéletes és zamatos, friss pörkölt kávé a közönség rendelkezésére bocsátani, valamint vegytiszta törött fűszereket, ami pedig egészségügyi szempontból nagy haladás.

* **Minta iskola.** A nagyvárad kir. róm. kath. tanítóképzővel kapcsolatban az új iskolai évfolyamán új elemi fiú iskola nyílik meg. Az új népiskola a tanítóképző gyakorló isko-

lájul szolgál s mind a 6 osztálya egyszerre nyílik meg szeptember havában. A beiratás 3-án és 4-én délelőtt 8—12-ig történik Csengery-utca 2. szám alatt. Az I. osztályba iratkozó növendéknél szükséges az illető keresztelési jegye, a többi osztályoknál iskolai bizonyítványa. Az új gyakorló iskola 6 osztályába összesen 40, egészséges és ép testű gyermek iratható be. Az iskolában használandó könyvekről a beiratkozásnál kapnak jegyzéket az érdekeltek.

Zongora-iskola.

Szalay Stefánia, államilag képesített okleveles zenetanár Nagyváradon 1909. szeptember hóban zongora-iskolát — akadémiai előkészítő tanfolyamot — nyit, ahol teljesen az orsz. m. kir. zeneakadémia módszere szerint kezdettől a legfelsőbb kiképzésig tanít.

Tananyag azonos az orsz. zeneakadémiáival.

Tudakozódni s beiratkozni lehet augusztus 28-tól szeptember 8-ig (Uri-utca 31. sz. alatt). Később jelentkezők csak azon esetben vehetők fel, ha ezen hatánapig a növendékek létszáma a huszonegyet meg nem haladja.

Prospektus aug. 28-tól kezdve a helybeli hangjegyzetekben díjmentesen kapható.

Hogy ha jó BORT akar inni,

BALÁZS fűszer éscsemege kereskedő céget kell keresni.

Sztaroveszky-utca 13. sz.

Ajánlja saját termésű tisztán kezelt érmelléki borait literenkint 28 kr.-ért, 5 literen felüli vételnél 26 kr.-ért, 50 liter vételnél 25 kr. Hordóhiány miatt vajdai pincéből 50 liter vételnél 7 írt 50 kr.-ért szállítok — Egy kiló teavaj 1 írt 50 kr.

Kellemes estét tölthetünk

a Kis Pipa kertjében, a Karger-vendéglőben, vagy a Rákóczi-úton a Vadaszkürt-szálloda (volt Kecskeméthy-féle vendéglő) kertjében, ugyiszintén a Loyd-kávéház terraszán, változatos mozgófénykép előadás mellett. ::

x **Az Európa-szállodában** minden délután 4 órától zene, melyet *Ponta Kálmán* jó szólólista kitűnő zenekara szolgáltat. Ugyanott elsőrangú mozgófénykép előadás van minden este, belépődíj nélkül. A mai műsor a következő: *Költőn fel* 7 órakor (bohózat). A kalandornő (megható). *Hackenshmiedt* birkózása (sport). A herceg mint udvari bolond (komikus). *Romeó és Julia* (500 mtr. dráma). Az anyós képe (komikus).

x **Telefon 897.** Az őszi idény közeledtével van szerencsénk a n. é. vevőközönség b. figyelmét felhívni ujonnan berendezett és megnagyobbított üzletünkre, melyben berlini és párisi divat tudósítások alapján úgy a női felöltöknél, mint a szövet és fehérnemű osztálynál a legszebb és legfinomabb áruk vannak raktárom. Mérték után megrendeléseket jutányosan eszközölünk. Tisztelettel *Klein Géza* és *Ödön Nagyvárad Rákóczi-ut 2*

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap: délután Nagymama, este Fenygyerekek.

Hétfő: Fenygyerekek.

Kedd: Fenygyerekek.

Szerda: Zsába. (Krasznai Andor bucsuja.)

Csütörtök: Kis pajtás. (Hevesi nővérek bucsuja.)

Péntek: Boszorkányvár. (Toronyi Gyula és T. Lányi Edith bucsuja.)

Szombat: Csókon szerzett vőlegény. (Batizfalvy Elza bucsuja.)

Vasárnap: Kis herceg. (Diósi Nusi bucsuja)

A Kék egér.

Horti Sándor tegnap nagy sikerrel fejezte be vendégjátékait a Kék egér c. francia bohózatban. Nagyon gyakorlott, ügyes játéku és kellemes megjelenésű színész, ki az effajta szerepekben sokkal jobban megállja a helyét, mint a burleszk kumikum terén. Nem akarjuk azt mondani, hogy talán jobb lett volna, mint a mi Tóth Elekünk, de mindenesetre a mostani vendégjárás balsikerei közt talán csak Horti tekinthet vissza jelentősebb sikerre. Szívesen láttuk és szívesen látjuk máskor is, mint vendéget. E. Kovács Mariska hódító megjelenésével és temperamentumos játékaival középpontja volt az előadásnak. Sik Rezső kikapós vasutigazgatója nagyon sikerült alakítás Jók voltak: Hevesy Mariska, Krasznay, Pogány Janka és Kassay is.

Nagymama. Utolsó délutáni előadásul a Nagymamát játsszák ma délután az arénában. A Nagymama poetikus szépsége, mély hangulata teljesen meghódította a nagyváradi publikumot s így ma délután nagy közönség fogja ezt a bájos darabot végigénezi. A címszerepet ezúttal is F. Károlyi Leona játssza, a kinek ez az alakítása a legelső művésznők alakításával vetekedik.

Fenygyerekek. A nyári szinkör mai szenzációs ujdonsága bizonyára rácsafol arra, hogy az arénát a közönség igen gyéren látogatja. Olyan darab kedvéért, mely minden ízében alkalmas arra, hogy pompás estével ajándékozzon meg bennünket, még messzebb is szívesen kitéradunk. A Fenygyerekek pedig mindenképpen méltónak fog bizonyulni arra az érdeklődésre, mely a darab előadását már tegnap a jegyváltásnál megelőzte. Rendkívül színes, változatos és ötletes fővárosi életképet mutatnak be, a vidám bohózatirók ezernyi ügyes trükkjével tarkítva és sokszor kedves tréfáival felszerelve. Talpraesett, vidám szöveg és invenciózus, dallamos muzsika szerzi meg a Fenygyerekek számára a nagyváradi közönség tetszését. A direktió nagyszerű kiállítással, teljesen új, eredeti kosztümökkel mutatja be a darabot. A látogatóknak a férfi sextett kedves és mulatságos csoportképét fogják osztogatni és a színpadról szerteszórni.

TANÜGY.

△ **Panasz a közs. polgári leányiskolai beiratások ellen.** A nagyváradi községi polgári leányiskolánál szeptember elején megkezdődnek a beiratások. Évről-évről sok panaszt hallottunk, hogy a közs. polgári leányiskolánál nincsenek tekintettel a helybeli családok leányaira, hanem a beiratásoknál előzönlük az iskolát a vidékiek s így a helybelieknek nem jut hely. Ezen eljárás ellen az iskolaszékek kelletlenül intézkedni, mert a községi iskolákban első sorban a helybeli családok gyermekeinek kell helyet biztosítani, erről pedig most kell gondoskodni a beiratások előtt.

TÁVIRATOK.

Királyunk vendégei.

Bécs, aug. 21. A német császár szept. 8-án délután ér Iglauba, ahol Ferencz Ferdinánd fogja üdvözölni. Ezután Vilmos császár és Ferencz Ferdinánd főherceg automobilon Grossmeseritschbe utaznak, ahol Ferencz József ő felsége várja és üdvözli majd őket. A német császár szept. 9-én és 10-én vesz részt a manővereken és szeptember 10-én Iglauon át Karlsruheba megy. Ferencz József ő felsége szept. 11-én, a hadgyakorlatok befejezése után visszatér Bécsbe.

Aerenthála királynál.

Bécs, augusztus 21. Aerenthál gróf külügyminiszter ma kihallgatáson jelent meg Ischlben a király előtt. A külügyminiszter a grófi rangra való emelését köszönte meg a királynak. Hír szerint a miniszter a delegációk összehívására is tett előterjesztéseket.

Ulászló csontvázát megtalálták.

Szófia, augusztus 21. A város közelében megtalálták I. Ulászló magyar király csontvázát. A város a lengyel nemzeti muzeumba fogja szállítani a királyi hamvakat.

Bleriot Budapesten.

Budapest, augusztus 21. Bleriot mérnöke Budapestre utazik szeptember 8-án és a főváros környékén helyet keres Bleriot léghajójának felszállására. Érdekes, hogy Bleriot sem a berlini, sem a bécsi ajánlatokat nem fogadta el a felszállás bemutatására. A felszállás és az ezzel kapcsolatos felolvasás iránt lázas érdeklődés nyilvánult meg országszerte.

Orlow vallott.

Zürich, aug. 21. Zürichből táviratozzák: A fiumei bankrablásnak Zürichben letartóztatott tettese tegnap délelőtt töredelmesen bevallotta, hogy ő lőtte agyon a «Fiumei Népbank» igazgatóját.

Haverda Mariska elmebeteg.

Szabadka, augusztus 21. Haverda Mariskára vonatkozólag a törvényszéki orvosszakértők megfigyeléseik alapján megállapították, hogy nagyfokú hiszteriában szenved. Sőt most kóros elváltozásokat tapasztaltak Haverda Mariska elmeállapotában. Haverdán konstatált tapasztalatok az orvosok véleménye szerint a meghalt Haverdáné kegyetlen bánásmódjának tulajdonítható. Jánosyra viszont megállapították, hogy abszolút beszámítható.

Nagy botrány a Szent István templomban.

Bécs, augusztus 21. Az itteni Szent István templomban mise alatt egy 45 éves munkás emker hatalmas kődarabot dobott az oltár felé. A kő a Mária képet

találta. A munkást, nagy megbotránykozás közben letartóztatták és a rendőrségre kísérték. A merénylő munkás a rendőrségen azt vallotta, hogy azért dobta a követ a képre, mert nincs foglalkozása és börtönbe akar jutni minden áron.

Fellázadt község.

Varsó, augusztus 21. Cihol község lakossága ma fellázadt a miatt, hogy az embereket azért küldik a kórházba, hogy ott kolerát kapjon. E szinte érthetetlen ostobaság annyira vitte a lakosságot, hogy megtámadták a község házát és a kórházat. A betegeket kihurcolták és hozzátartozóinak adták vissza.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, augusztus 21.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.97
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Oszták hitelbank részvény	634.—
Oszták magyar államvasuti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Oszták-m. államvasuti részv.	697.50
Közuti vasut	552.—
Városi villamos vasut	269.—

A szerkesztőség titkára

Dr. VÖCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön voltam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat, angol kosztümöket, izléses toaletteket, stb. stb.

Kitünő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó árak.

„ Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit. „

A hölgyközönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

ELISMERT, LEGHIRESEBB
CSÉPLŐKÉSZLETEK
TELJES JÓTÁLÁSSAL

HERKULES MOTOR VALLALAT
BUDAPEST V. VACZI-UT 30.

ÜZEMBEN
BÁRMIKOR
MEGTEKINT
HETŐK.

ELSŐRENDŰ
SZIVÓGÁZTELEPEK
ÜZEMKÖLTSÉG.
LÓERŐ ÓRÁNKINT,
KB. 1½-2 FILLÉR
ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA.
ÁRJEBYZÉK INGYEN.

EUROPA

nagyszálloda

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: Fülöp István.

Szigoruan szolid családi mullóhely.
Nagyvárad legszebb — vadregényes
kertje a hegy tövében. Minden este
elsőrangú mozgófénykép előadás. *Ki-
zárolag saját szüretelésű borok* Fris-
sen csapolt kőbányai sör. Estéknént
cigány zene. Kifogástalan magyar
:: konyha. Polgári árak. ::

Tisztelettel hozom a nagyérdemű
helybeli és vidéki közönség becses
tudomására, hogy

Nagyváradon, a Rákóczi-ut 3. sz. a.

Weinstock-féle óra, látszer és
:: fényképező cikkek üzletet ::

átvettem, melyben ezen áruk nagy
választékát raktáron tartom és azo-
kat jóállás mellett pontosan javítom.
Főtörekvésem, hogy a mélyen tisz-
telt közönség bizalmát kiérdemeljem,
miért is becses partfogást kérve va-
gyok mély tisztelettel

P E T R I Á R P Á D

órásmeister, látszerész és műszerész.
«KODAK» gépek és filmek kizáró-
lagos raktára Nagyvárad és Bihar-
mege részére. ::

A legmegbízhatóbb arcápolószer
a szeplő és májfolt ellenes

Lilium-Krém

szappan és puder.

Ára 1—1 korona.

Ára 1—1 korona

Kapható:

„Arany-Sas” gyógyszertárában
Nagyváradon, Szent László-tér.

MAGYAR BANK

Részvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota

A L A P T Ő K E

1,000.000 korona

Elfogad betéteket,
Előleget ad értékpapírokra,
Elfogad letéteket őrzésre,
Leszámítol váltókat.

Térlesztéses (amortisatis)
: jelzálogkölcsonöket :
engedélyez házakra és vidéki birtokokra.

Egyszeri használat meggyőz min-
denkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy
hideg, kemény vagy lágy, gyorsan
és erősen habzik; könnyen hatol a
szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN
OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy
a szövetnek legkevésbé is ártalmára
volna, teljesen tiszta és ment maró
anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers
anyagok leggondosabb kiválasztásá-
nak köszönheti.

A Gyöngy

Szinszappan

mindig egyenlő minőségben lesz elő-
állítás.

Használata minden tisztítási célra
és mindennemű mosáshoz a leg-
kiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen
megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok
minden faja (debreceni, szegedi,
csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZIZSR,
CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb
mennyiség vételénél is EREDETI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér
A legkisebb hirdetés 40 fillér

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi
 — Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263. —

Kepes Elek

orvosi kötszerész és kez-
 tyűs, Nagyvárad, Sas-szál-
 loda. (Passage.) Készíték
 saját műhelyemben a leg-
 komplikáltabb sérvekre ki-
 tűnő sérvköteket továbbá
 hasköteket, gummi haris-
 nyákat, egyenes tartókat,
 betegápolási cikkeket és
 minden e szakmába vágó
 munkáit a legjutányosabb
 árban, jótállás mellett. —
 Szarvasbőr-lepedőket és
 vánköszt, valamint min-
 denemű másféle szarvas-
 bőr-munkákat is készítek a
 legjobb kivitelben. Kesztyű
 tisztítást és mindennemű
 javítást is felvállalok. Nők
 és férfiak részére külön
 próba-terem.

MOSKOVITS

anatomiai cipők a leg-
 jobbak.

Fodrászterem.

Figyelmes kiszolgálás, pol-
 gári árak, havi és jegy-
 bérlet. Orenstein Izidor
 Szacsvai-utca 24.

Figyelem!!

Tisztelettel értesítem a n.
 é. közönséget, hogy kert-
 helyiségem megnyílt. Jónás
 Péter vendéglős Nagy-
 várad-Velence pályaudvar.

Kauczál és Széles
 műbutor asztalosok Körös-
 utca 9. Jutányos árban ké-
 szítenek háló és ebédlő
 szoba berendezéseket.

Füvé mérés.

Van szerencsém a nagy
 érdemű közönség becses
 tudomására hozni, hogy
 Kossuth-utca 8 szám alatt
 kávémérést nyitottam. Na-
 pont a friss uradalmi tej és
 tejföl mékek. Kis kávé 7
 kr., nagy kávé 9 kr.
 Helybeli és vidéki lapok.

Lakás

keresőknek ajánljuk pró-
 bálkozzanak meg a Tiszán-
 ul apróhirdetéseivel.

Fudally Bálint

készít papi, katonai, disz-
 magyar, sport és minden-
 nemű uri divat ruhákat.
 Lakása Sal Ferenc-u. 14 a.

Legszébb

kivitelű nyomtatványokat
 a Szent László-nyomda ké-
 szít. Nagyvárad, Szilágyi
 Dezső-utca,

Szíves

figyelmébe ajánljuk vegyi
 tisztító és ruhafestő inté-
 zetünket öltönyök, női ru-
 hák, selyem blousok, ba-
 tiszti ruhák, függönyök stb.
 tökéletes és gyors tisztítá-
 sára vagy festésére. Gyász-
 esetben ruhák soronkívül
 festetnek. A tisztított
 ruhák kivételével a kija-
 vittatnak. Varga és Nagy
 műfészeti és vegyészeti
 mosóintézet Nagyvárad,
 Szent János-utca 48. Üzlet:
 Fekete Sas épület. Passage
 26—b. Gyűjtő telepek: Te-
 leki-u. 24. sz. a. Hőngy
 Albert. Színház-u. 4. sz. a.
 Székely Imre.

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték be-
 rendező, elvállal új mun-
 kát és javításokat. Kolozs-
 vári-utca 17.

Kiadó

Körös-utca 66. sz. háznál
 egy istálló és kocszin.
 Ertekezhetni a Nagyvárad
 takarékpénztárban.

Értesítés

tisztelettel értesítem a n.
 é. gazda közönséget, hogy
 régi jó hírreven ösmert
 kocsigyártó műhelyemben
 kész kocsik is kaphatók. —
 Elvállalok ócska kocsik ja-
 vítását, fényezését és bőre-
 zését előnyös árak mellett
 a nagyérdemű gazdakö-
 zönség becses pártfogását
 kérve Eeckeméthy László
 kocsigyártó Sztaroveszki-u.
 27. sz. pénzügyi-palotával
 szembe.

Új üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
 zönség becses tudomására hozni, hogy
 Nagyváradon Hant Frigyes cégnél **11**
évi prakszísom után után épület-
 üvegezési és képkeretezési üzletemet
Olaszi, Szt. János-u. 2. Grám-házban

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közön-
 séget tartós munkámmal és szolid ki-
 szógalással megnyerjem. — Épület
 üvegezését és képkeretezését a legna-
 gyobb pontossággal teljesítem, üveg
 porcellán, konyha edényeket jutányos
 árban szolgállok. A n. é. közönség
 pártfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

Van szerencsém értesíteni az elő-
 kelő hölgyközönséget, hogy angol és
 francia

női divat termemben

a legújabb angol és francia modell
 és speciális szabás szerint készítek

modern princesz-ruhákat

elismert szép **angol kosztümöket**,
 és **izléses toalett-eket** stb.

Nagy gond van fordítva arra,
 hogy az idej **modern divattal ha-**
ladva a legkényesebb igényeknek is
 megfeleljek. Számítalan elismerés.
 Elvem: divatfejlesztés, szolid árak.

B. meghívásra elsőrendű divat-
 lapokkal teszem tiszteletemet, eset-
 leg vidékre is.

Számos pártfogást kérve,

mély tisztelettel:

VALENTIN J. női szabó

Ezredévi Emlék-tér 18. sz. a.

ROPS

biztonsági gyors-
 főző. Tűzveszély
 kizárva.

Ha felborul, elalszik. — Szesz ki
 nem folyhat.

Szesz fogyasztásban igen takarékos.

Kapható minden jobb vasáru és háztartási cik-
 keket árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk
 fordulni.

Képes prospectus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részv. Társ.

BUDAPEST, V., Külső Váci-ut 74—52.

Helybeli elárusító:

Tarsoly és Risztó.

Vas és rézbutorok

**Rézdiszes vaságyak,
 gyermek ágyak, mos-
 dósasztalok, sodrony
 ágy-betétek a leg-
 szebb kivitelben, —
 helyszüke miatt a
 legolcsóbb árban
 kaphatók**

Kohn Adolf

vaskereskedőnél

Nagyvárad, Kossuth-u. 10.

Herczegh Zoltán

asztalos, Szalárdi-utca 17 ik szám,
 (közel az EMKE palotához.)

Elvállal egy egyes butordarabok, mint egész
 lakberendezések készítését a legegyszerűbből
 művészi kivitelig. Műipari tervek jutányosan
 készíttetnek.

ANTIK BUTOROK

javítását és tisztítását szintén elvállalom, úgy
 a szokásos kivitelben, mint **saját talál**
mányu törv. védett fényezéssel, mely min-
 den létező fényezést, (politurázást) lényege-
 sen felülmul. Teljesen vizálló mattolás (matt
 butor fényezés) egyedüli készítője Magyaror-
 szágon. — Mintákkal és részletes felvilágo-
 sítással készséggel szolgállok.

Kalap virágok

a legfinomabb kivitelben, valódi
 francia rózsák a legszebb színek-
 ben, valamint präparált pálmák,
 dísznövények és menyasszonyi
 koszorúk **mélyen leszállított**
árban kaphatók **Kapucinus-**
utca 5. sz. alatt. Régi virá-
 gok festését és frissítését jutá-
 nyos áron eszközli: **REICH**
 :: IRMA, művirágkészítő. ::

**MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLA-
 TOS GYÓGYEREDMÉNYEKA**

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

*zel gyomor, oese, hólyag és
 bélbántalmaknál vala-
 mint asthma, bronchiale,
 köszvény és húgysavas
 diathesis eseteiben.*

Kapható Wurst József úszár,
 csemege- és ásványvíz kereskedő-
 sél en N Várad, Rákóczi-ut 7. sz.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

500 darab izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy **csillár-raktárunkat** megtekintésre ajánljuk. Ugyanott állandóan raktáron tartunk **villamos motorokat** 12 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

12 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Házbontásból kikerülő anyagok

a

Moskovits cipőgyárban

eladók.

Értekezhetni e hó 24-ig a gyár irodában.

«MAGYAR TAKARÉKSZÖVETKEZET»

NAGYVÁRAD.

Fekete Sas Palota, a «Magyar Bank» helyiségében.

1909. július 1-én nyílik meg a harmadik évtársulat, mely három évig tart. A belépő tag hetenkint 20 fillért fizet be egy üzletrész után.

Az első és második évtársulatban 12.000 üzletrész van jegyezve.

A három év eltelte után a tag a befizetett tőkét és a ráeső nyereséményrészt készpénzben megkapja.

A szövetkezet tagjai kezes nélkül kapnak kölcsönt.

Befizetett összegük négyötöd részét bármikor kivehetik.

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél

a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak főlhalmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca, (Gerliczy-palota.)

Tanuló felvétetik.

Képes levelező-lapot

csak

Benkő

antiquariumában lehet igazán

nagy választékban kapni

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Lohr Mária

ezelőtti KRONFUSZ

csipke-, ivegytilisztító és kelmepestő

Budapest, VII. Baross-utca 85. sz.

FIÓKOK:

VI., Eskü-ut 6. (Klotild-palota.)

VI., Andrássy-ut 16.

VI. Teréz-körut 39.

V., Harmincad-utca 4.

VIII., József-körut 2.

IX., Calvin-tér 9. sz.

Vidéki megbízások gyorsan és gondosan teljesítettek.

FORMNTHOL

Kéz- és lábizzadás ellen

a legjobb szer

Hűsít!

Szagtalant!

Ara 80 fillér.

Kapható az »ARANYAS« gyógyszerárban
Nagyvárad, Szent László-tér

A Nagyvárad-i Hitelbank Részvénytársaság

Üzlet helyiségét

1909. május hó 5-én a **Szent László-tér** és **Zöldfa-utca** sarkán levő **Deutsch K. I.-féle** ház emeleti helyiségébe helyezte át.

Bejárat a **Zöldfa-utcai** részen.

Biró László

férfi és női divat szabó.

Párizs-utca 2. sz. Saját ház.

A nagyvárad-i tisztviselő fogyasztási szövetkezet szabója.

Telefon 832.

Telefon 832.

Legjobb üdülőhely a Püspök (Szent László) gyógyfürdő.

(Nagyvárad mellett)

A kontinens legdusabb természetes hévíz forrása 26 C. fokú viz. Javalva: rheuma, csusz, köszvény, idegzsába, gyomor és alhasi bántalmak ellen. A legnagyobb kényelemmel berendezett nyári uszoda. Állandó uszómester. 300 hold természetes vadregényes park. A közönség rendelkezésére 127 modern kényelemmel berendezett vendégszoba. Kitűnő magyar konyha s tisztán kezelt **saját termésl** hegyiborok. Zenedij és curtaxe nincs. Figyelmes, pontos kiszolgálás, úgy a szobákban, mint a fürdőben és éttermekben.

Számos látogatást kér tisztelettel:

KERNÁCS JÁNOS

fürdőbérlet.

Pártoljuk a helyi ipart!

Tanulók felvételnek

Telefon 491. szám

Eredeti saját gyártmányu ESSLINGENI FAREDONYÖK

Acéllemez görredőnyök, vasszerkezeti munkák, vasrácsok,
tűzhelyek, sirkerítések, csavarárúk, épület vasalások stb.

kizárólag **Szántó Dezső** mű- és épület lakatosnál

Szent János-utca 25. szám ■ Versenyképes árajánlattal szívesen szolgálók.

Pártoljuk helyi ipart

Tanulók felvételnek.

Telefon 491. szám

Amerikai higienikus ágytolltisztító intézet

Dr. Silvermán és Társa
Nagyvárad, Alapi-utca 2.

Elismerőleg nyilatkoztak alant nevezett szakorvosok u. m.: dr. Baróthy Ákos városi tisztli orvos, dr. Fráter Imre biharmegyei közkórházi igazgató-főorvos, dr. Fischer Imre izr. kórház főorvosa, dr. Mayer László városi tisztli orvos, stb. Képes 10 órás működése alatt 250 kgr. tisztított és sterilizált ágytollat szállítani. Az árak igen mérsékelték, amennyiben 34 fil. kilogrammja,

ÚJ SZÜCS ÜZLET!

Szíves tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy Nagyváradon a Zöldfa passagében teljesen újonnan berendezett modern

szücs üzletet

nyitottam, holis minden e szakmában vágó munkák saját felügyeletem alatt készülnek, u. m. gallérok, muffok, szőrme kabátok úgy újonnan, mint átalakítást és javítást olcsón és pontosan eszközölök.

Szíves megbízásokat tisztelettel kérem,

Dózsa János,
szücs mester.

Bebiztosított üzletemben szőrme téli ruhák szakszerűen kezeltetnek

Tavaszi fűződivat 1909-re

A m. tisztelt hölgyközönség b. figyelmébe ajánlom előnyösen ismert mellfűző üzletemet, hol a fűző **párisi és bécsi** modellek szerint készül. A legkényelmesebb, a legdivatosabb fűzők kizárólag csakis

IZSÁK LIDIA

üzletében rendelhető meg.

Raktáron tartok **fűzőket** nagy választékban **3 koronától feljebb**. Fűzők alakítása és tisztítások olcsón és pontosan eszközöltetnek. Szíves meghívásra személyesen jelenek meg. Nagybecsű pártfogását kérve maradtam

Izsák Lidia

párisi és bécsi mellfűző specialista üzlete

Nagy Sándor-utca 1. sz. a.

Szolid árak!

Külön próbaterem!

Gyászoló közönség figyelmébe!

Mindennemű bel- és külföldi márvány, granit és syenit a legjutányosabban

sirköveket

Edelstein Sámuel

sirkőraktárában

Rákóczi-ut (Fő-utca) 11. szám.

Moskovits-palotában szerezhető be.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van. Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Butor tisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butor-szükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

Iskolai idény beálltával

fedezzük szükségletünket kész fiu- és gyermekruhákban csakis

KÁLMÁN FERENCZ

férfiszabó kész ruhaáruházában

Nagyvárad, Rákóczi-ut. (Az Orsolya-zárdával szemben.)

Legjobb helyen készült munka.

Utólérhetetlen olcsó szabott árak.

**A Nagyvárad Sörfőzde „Bihar”
sör csarnoka.**
Kossuth-utca Füchsl-palota.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
séget értesíteni, hogy külföldi példa szerint
à la couvert étkezést
rendezek be a mai naptól fogva.

1 ebéd 1 K. 10 f.

étlap szerint **3 tál ételből**; leves, főze-
lék és sültből álló. Ugyiszintén

1 vacsora 70 f.,

melyek jóságra és finomságra egyik leg-
hírnevesebb konyha által sem lesznek
felülmulva.

Versenyzek a leghírnevesebb és lefino-
mabb fővárosi konyhakkal.

Nagyvárad sör gyári kimérésben.
Legfinomabb nagyváradl és érmelléki borok.
Számos látogatást kér kiváló tisztelettel

Popovits Sándor,
üzletvezető.

Hirdetések

felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Kecskeméthy István

te rme, sörcsarnoka, kavéháza, legszebb
kerthelyisége **NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.**

Naponta frissen csapolt sör, saját termésű
:: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák
étlap szerint, vagy megállapított árak mel-
:: lett elfogadtatnak. ::

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak
:: mellett ::

*Egyben van szerencsém a vidéki
utazó közönség szíves figyelmét
felhívni, hogy vendég szobáimat
újjonnan berendeztem és tisztán-
tartására különös gondot fordít-
tok. Ugyiszintén a szállóhely olcsó
ár mellett szíves rendelkezésre áll.*

*Hol szórakozunk esténként? csak is a
NEMZETI SZALLODA hívős és kel-
lemes kerthelyiségében, hol minden este
mozgófénykép előadások tartatnak ci-
gány zené mellett. Minden második
nap teljesen új műsor.*

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérlője.

Szülők figyelmébe!

Chrisztoné Dús Ilona

tulajdonát képező hatóságilag engedélyezett
háztartási iskolában (Rákóczi ut 15.)
folyó hó 15-étől az ugyancsak hat. eng.

kézimunka tanfolyam is

megnyilott, szakavatott, okleveles tanítónők
vezetése mellett, **melyre növendékek
felvétetnek.** A tandíj igen mérsékelt. El-
sajátíthatók az összes

női kézimunkák

valamint felsőruha és fehérnemű
szabás és varrás.

Növendékek felvétetnek a

főző-tanfolyamra

is a szünidőre, kik csekély havi tandíj mel-
lett a legfinomabb sütemények, cukorkák,
sültek, pástétomok, krémek, gyümölcs befőzé-
sek készítését is kényelmesen elsajátíthatják.

Vidéki növendékek

bentlakásra elfogadtatnak. Az intézetben
igazi családi felügyelet és gondozásban ré-
szesülnek.

Felvilágosítást nyújt

az igazgatónő.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 15. sz.

Lapárusítók

férfiak és nők napi 2—4 kor.
keresetre **azonnal felvétetnek.**

Cim a kiadóban.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

Belépési felhívás

a VII. évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében
Nagyváradon alakult **Belvárosi Taka-
rék és Hitelszövetkezet** július else-
jén 7-ik évtársulata megnyilt. Mindenki
tetszésszerinti számban jegyezhet üzlet-
részeket s minden üzletrész után heten-
ként 20 fillér fizetendő, melynek összege
a három év elteltével a felmerülendő ha-
szonnal együtt fog ez üzletrészeseknek
visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot
előmozdítani s a tagok hitelgényeit ki-
elégíteni. Szövetkezetünk tehát amellet,
hogy a *takarékosság ügyét szolgálja*,
tagjainak betéteik négyötöd része erejéig
kölcsönt is nyújt

Vidéki tagok a heti befizetéseket pos-
tai befizetési — lapok után teljesíthetik.

Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér
s az első heti befizetés után mindenki
megkapja a saját nevére kiállított betéti
könyvecskét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait,
valamint mindazokat, kik szövetkezetünk-
nek tagjai óhajtanak lenni, felkérjük,
hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünk-
ben (Rákóczi-ut Barts, Óvári palota) bár-
mikor jelentkezni sziveskedjenek.

**A Belvárosi Takaré-
ék és Hitelszövetkezet**
igazgatósága.

A *Nagyvárad Első Kölcsonzó és Takarékszövetkezet* f. évi július hó 1-én, Nagyváradon
a *Bémer-téri Fenyér-ház első emeletén* megkezdte működését és megnyitotta az **első 3 és 6 éves
évtársulatait.** Alulírott igazgatóság felhívja a város és vármegye közönségét a szövetkezet kötelékébe
való belépésre.

A Nagyvárad Első Kölcsonzó és Takarékszövetkezetbe beléphet mindenki, a ki magát heti
1 koronás törzsbetét fizetésére kötelezi. Minden tag több törzsbetétet is jegyezhet.

Befizetések a szövetkezet helyiségében eszközölendők. Vidékiek a befizetésre postai csekklapot kapnak.
A *Nagyvárad Első Kölcsonzó és T. szövetkezet* tagjainak heti befizetéseikkel kamatozó tőkét gyűjt tagjainak,
a belépéskor előnyös kölcsönöket nyújt, kezesség mellett kötelezvény vagy váltóra, ingatlanokra betáblázás
mellett. Ezen kölcsönök a heti befizetésekkel, melyek a befizetőnek kamatoznak, fizethetők vissza
a 3 vagy 6 év időtartam alatt. Minden tag a belépéskor annyi kölcsön felvételére van jogosítva, a mily
összeget törzsbetéteivel befizetni kötelezett. Egy törzsbetét 3 év alatt 150 kor, 6 év alatt 300 kor. hi-
telre jogosít. Abefizetett törzsbetétek részesednek a szövetkezet tiszta jövedelmében. Beiratkozások
Nagyvárad Első Kölcsonzó és Takarékszövetkezet Bémer-téri helyiségében tejesíthetők.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

Lukács Ödön
Nagyvárad városi tanácsos, alelnök.

Száhlender Károly
nagybirtokos, elnök.

Dr. Sarkadi Lajos
ker. és iparkamarai titkár, alelnök.

Aufricht Mór
termény kereskedő.

Dr. Grösz Menyhért
kir. törvényszéki orvos.

Dr. Rezső Mór
ügyvéd.

Blayer Lajos
földbirtokos, (P.-Pernyes.)

Lichtmann Menyhért
birtokos (Monos-Petri.)

Szmazsenka Ernő
vasuti igazgató.

Barta Béla

a Bihar-Szilágyi olajipar r. t. igazg.

Dr. Mártonffy Marczel
kir. jogakadémiai tanár.

Dr. Thury László
Nagyv. városi tiszti főügyész.

Dr. Fássy Lajos

Biharvármegyei tiszti ügyész.

Dr. Pácz Sándor

prem. kanonok, gimn. tanár.

Dr. Váruai Ferenc

ügyvéd.

Dr. Popper Akos

a Központi Takarékp. igazgatója.

Dr. Halász Márton

ügyvéd, jogtanácsos.

S Z O L I D

B U T O R O K B A N

alkalmi bevérlás eszközölhető, különösen menyasszonyi berendezésekben a Fekete Sas-palotában (a Szent László-téri oldalon) hol a legmodernebb háló-, ebédlő- uri-szobák, szalon-berendezések, vas- és rézbutorok ::

meíyen leszállított árak mellett adatnak el.

TÖRELSZTES JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKÉT

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozásu kölcsönöket konvertál a

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölcsönkéréseknél telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükségeltetik.

Alapított 1889-ben.

Alapított 1889-ben

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz a

TELEFON 180. TELEFON 180

A tisztaság kedvelők szives figyelmébe ajánlom »Emke« parquette és padló fénymázam, kerti butor festékeim mindenféle színben brundinom, butor, réz és ezüst tisztító szereim és cipőcrémem vevőimet 20 év óta elismert pontos kiszolgálásban és olcsó árban részesítem.

!! Kérem címemre ügyelni. !!

Heiman Lipót és Társa

női és leány gyermek felöltők, gallérok, szücs és szörme-árak áruháza

Nagyvárad, Zöldfa-utca 25.

Telefonszám 243.

Telefonszám 243.

Az őszi ujdonságok és modellek

megérkeztek.